

**ARGUMENTET E VOTËS “KUNDËR”
PËR AKTIN “PËR MIRATIMIN E REZULTATIT PËRFUNDIMTAR TË
ZGJEDHJEVE PËR KUVEND, TË DATËS 25 PRILL 2021”, TË ANËTARËVE TË
KOMISIONIT RREGULLATOR**

Në rrethanat kur, mendimi dhe qëndrimi i dy anëtarëve të Komisionit Rregullator nuk pajtohet me qëndrimin dhe vullnetin e tre anëtarëve të tjerë të Komisionit Rregullator, në lidhje me vendimin “Për miratimin e rezultatit përfundimtar të zgjedhjeve për Kuvend, të datës 25 Prill 2021”, rendisim mendimin dhe argumentet mbi të cilat mbështetet qëndrimi i dy anëtarëve, duke e konsideruar atë edhe si shprehje vullneti “kundër” miratimit në parim dhe në tërësi të aktit të mësipërm.

Për sa më sipër, sipas anëtares së Komisionit Rregullator, znj. Helga Vukaj, renditen argumentet, si vijon:

së pari, theksojmë se procesi i normimit të akteve për përgatitjen e zgjedhjeve ishte një proces i vrullshëm dhe intensiv. Ai përvijoi prej muajve të tërë, me një gamë të gjerë aktesh, me një gamë të gjerë diskutimi, debati etj. Sot kemi në tryezë për shqyrtim dhe miratim aktin final të formalizimit, të përmbylljes së procesit zgjedhor. Vërtet ky akt i përgatitur nga administrata, në dukje ka një përmbajtje në pak rreshta, por në thelb ky akt është pasqyra e pazëllit të tërësisë së akteve të miratuara nga KQZ-ja. Pra, jo vetëm nga ne si Komision Rregullator, por dhe nga dy organet e tjera. Është efekt i pazëllit, në drejtim të zbatimit dhe të respektimit të tyre nga vetë KQZ-ja, por edhe nga aktorët e përfshirë në këtë proces. Siç e dimë, janë jo vetëm partitë politike, pra subjektet zgjedhore, por njëkohësisht edhe administrata apo institucionet, të cilat u përfshinë në këtë proces;

së dyti, ky akt në pritshmëritë tona në fakt, duhet të ishte gjurma finale e dëshmisë së suksesit dhe arritjes së standardeve më të larta të demokracisë në fushën e zgjedhjeve. Po ashtu, duhet të ishte dëshmi e respektimit të pandikueshmërisë në shprehjen e vullnetit të lirë të qytetarëve. Dëshmi e respektimit të detyrimit të mbajtjes larg nga procesi, të administratës, të mosabuzimit me fondet publike, të të mirave publike, aseteve dhe njëkohësisht mosndikimin e pushtetit apo të të ardhurave nga institucionet shtetërore, qendrore apo vendore. Gjithashtu, duhet të ishte edhe dëshmi e respektimit në maksimum të parimit të transparencës, me qëllim që procesi të quhej proces i arrirë në kuptimin e Kodit Zgjedhor, por edhe në kuptimin e parimit të ligjshmërisë;

së treti, pa dyshim, që në meritë të integritetit dhe profesionalizmit, jemi përpjekur që përmes diskutimit, debatit të normojmë akte, të cilat në përmbajtje mendoj se ishin progres dhe arritje në fushë. Pavarësisht kësaj, këto akte nuk u zbatuan apo aplikuan siç duhet. Kjo padyshim që ka sjellë sigurisht pasojë në këtë akt, apo në përmbajtjen dhe rezultatin që presim prej tij. Sigurisht ka sjellë edhe ndikim në pritshmërinë për zgjedhje të lira e të ndershme. Kujtoj këtu, aktin për veprimtaritë e ndaluara, i cili u shpërfill tërësisht nga administrata qendrore dhe vendore. Dëshmi e qartë, siç e dini sepse jeni dëshmitarë, janë kronikat mediatike, faktet e sjella nga subjektet zgjedhore, kallëzimet apo dëshmitë e dorëzuara nga subjektet zgjedhore në institucionet ligjzbatuese. Për këtë konstatim të mos shkojmë më larg se Tirana, kemi shembullin e kryetarit të Bashkisë Tiranë, i cili u bë një subjekt i shkeljes dhe i procesit të verifikimit përmes këtij akti apo më gjerë, por që nuk u ndëshkua kurrë;

së katërti, dua të kujtoj këtu fenomenin e patronazhimit, patronazhimit të “pakërkuar” dhe e theksoj apo e përsëris të “pakërkuar”, i cili ndryshon nga të dhënat vullnetare që kërkon të përcjellë çdo zgjedhës pranë partisë ku aderon, pranë partisë ku ka preferencën të çojë votën, apo që simpatizon. Edhe ky fenomen është zbuluar mediatikisht. Përmes këtij fenomeniurvejuesi monitoronte dhe merrte të dhëna personale, sociale, familjare për çdo individ, me qëllim ndikimin dhe orientimin e votës drejt partisë në pushtet. Ju e dini mirë rastin e denoncuar nga unë (anëtarja Helga Vukaj), për patronazhistin tim personal dhe trumbetimin që i bëra këtij rasti, jo si ndikim

individual, por si ndikim social dhe njëkohësisht si një fenomen, i cili po ndikonte dhe po linte gjurmën më negative në historinë e procesit zgjedhor;

së pesti, dua të kujtoj abuzimin me fondet publike, të raportuara mediatikisht, por njëkohësisht e gjeni këtë konstatim edhe në raportin paraprak të OSBE/ODIHR-it. Kujtojmë shifrën prej 926.000.000 (nëntëqind e njëzetë e gjashtë milionë) lekë, të shpërndara javën e fundit të procesit zgjedhor. Pra, data 25 prill ishte data e cila i paraprinte “qokës”, le të themi, të shpërndarë në Prefekturën Durrës qytetarëve, të cilët merrnin një shpërblim të ndryshëm nga ai i targetuar teknikisht, për dëmin që kishin pësuar në vitin 2019, pra dy vite më parë. Pse pikërisht mbas datës 25 ky shpërblim u ndërpre si me thikë? Kjo më çon të mendoj, ashtu si mediat kanë analizuar, nuk shkoj më larg analizës së tyre, për një ndikim absolut në procesin zgjedhor dhe në votën e lirë;

së gjashti, nuk dua të lë pa përmendur punësimet e panumërta, të kryera në shkelje të ligjit dhe të aktit të Komisionit Rregullator - aktit për veprimtaritë e ndaluara, nga pushteti vendor, nga institucionet apo entet shtetërore, në nivel qendror apo vendor. Të cilat nuk na dhanë llogari asnjëherë. Për këtë qëllim, ju kujtoj kërkesën time drejtuar administratës së KQZ-së, për të marrë informacion mbi punësimet e kryera përmes Drejtorisë së Përgjithshme të Sigurimeve Shoqërore dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve;

së shtati, dua të kujtoj madje dhe përdorimin e parasë së “pisët” nga parti të cilat pa program dhe pa elektorat thyen çdo rregull të standardeve klasike të funksionimit të garimit politik dhe për më tepër të garimit të ndershëm.

Jemi dëshmitarë kolegjë, për gjithë sa më sipër, madje dhe i denoncimeve të shumta nga subjektet zgjedhore, partitë politike, pranë organeve të zbatimit të ligjit, prokurorisë, SPAK-ut për të parandaluar sa të ishte e mundur. Personalisht (thekson anëtarja Helga Vukaj), pata një rol aktiv duke kërkuar përmes administratës sonë t’i drejtohej dhe t’i adresonte Prokurorit të Përgjithshëm kërkesën për informacion, me qëllim incentivimin dhe vënien në lëvizje të prokurorive kompetente për t’i shtyrë në përshpejtim këto raste (kallëzime), me qëllim që të jepnin një efekt para procesit zgjedhor. Kërkova që t’i drejtoheshim edhe SPAK-ut, se çfarë është duke bërë apo çfarë informacioni mund të na përcillte në drejtim të këtyre kallëzimeve, por nuk patëm asnjë përgjigje. Efekti post ndaj këtyre denoncimeve nuk besoj se do të kishte ndonjë ndikim për të arritur drejt një standardi të lartë në këto zgjedhje.

Kam kërkuar, gjithashtu, dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, nga drejtuesi i *e-Albania* apo nga Drejtoria e Përgjithshme e Sigurimeve Shoqërore, për efektin që do të sillnin apo mënyrën se si u ishin servirur patronazhistëve të dhënat personale, por as këtu nuk mora asnjë përgjigje. Gjithashtu, do të evidentoja mes gjithë kujtesave të tjera edhe masakrën e numëruesve. Në fakt partitë politike nuk reshtën së kontestuari apo i kanë sjellë në vëmendje të organit tonë homolog apo paralel KAS, për t’i shqyrtuar ligjërisht këto raste, por ky i fundit iu shmang parimit të transparencës. Po i referohem rastit të qarkut Gjirokastrë, ku Lëvizja Vetëvendosja bëri publike në media, por edhe në KQZ, të gjithë dokumentimin për cenimin e votës me zë dhe me figurë;

së teti, nuk mund të anashkalojmë, për as edhe një moment, faktin që nga organi administrativ (KAS) i verifikimit të ligjshmërisë së procesit zgjedhor u mohua respektimi i parimit të transparencës, e për rrjedhojë edhe parimi i ligjshmërisë. Lind pyetja: E si mund të flasim për një proces, i cili, në të cilin, ose për të cilin është ruajtur apo respektuar parimi i ligjshmërisë? Në këtë pikë, si mund të mos përmendim sjelljen e trupit gjyqësor të Kolegjit Zgjedhor të Apelit, në raport me respektimin e ligjit, në kuadër të kërkesës për verifikimin e ligjshmërisë së procesit, nga ana e partive politike. U pa se mungoi tërësisht transparenca, nuk u morën provat e kërkuara nga palët, si rrjedhojë u dëshmuua edhe në këtë fazë për mosrespektim të garancisë për një proces të rregullt ligjor dhe objektiv. Si rrjedhojë ai u bë i pabesueshëm për publikun.

Janë të gjitha këto arsye, të cilat na bëjnë t'i mbetemi strikt respektimit të parimit të integritetit, etikës profesionale dhe ligjshmërisë, për të mosdakordësuar me çfarë synon të përmbushë ky akt, në nivel parimor, përmbajtësor e sasior.

Sipas anëtarit të Komisionit Rregullator z. Muharrem Çakaj, renditen edhe këto argumente:

Theksoj se, një nga aktet më të rëndësishme që ky komision ka miratuar është akti mbi veprimtaritë e ndaluara.

(Vendimi nr. 9, datë 24.12.2020, “Për rregullat për raportimin e veprimtarive me karakter publik të institucioneve publike, agjencive dhe/ose ndërmarrjeve shtetërore, kategoritë e veprimtarive të ndaluara, si dhe monitorimin e veprimtarisë, sjelljes dhe përdorimit të burimeve njerëzore, financiare dhe logjistike të administratës shtetërore para zgjedhjeve”).

Ishte pikërisht kjo garancia që u fut në Kodin Zgjedhor, pikërisht neni 91, mbi veprimtaritë e ndaluara, duke pasur parasysh se të gjitha palët do të garojnë në kushte të barabarta. Pra, do të ketë standarde dhe kushte të barabarta. Ajo u materializua në vendimin nr. 9, të Komisionit Rregullator, dhe prezumoi që të zbatohet së pari nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, në mënyrën se si ishte konceptuar. Pra, u hartua nga ky komision dhe do të duhej të zbatohet si nga Komisioneri, si nga organi tjetër, KAS, por nga të gjithë organet e pushtetit qendror dhe pushtetit vendor.

Pra, në parim, për miratimin e këtij akti do të duhet të ishim në kushte të thjeshta. Thjesht do të duhet të miratonim në mënyrë formale rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve.

Lind pyetja: A është ky rezultati përfundimtar i zgjedhjeve?! Pasqyra reale e votave, pasqyra reale e vullnetit të zgjedhësve shqiptarë?!

Janë katër arsye thelbësore, të cilat kanë ndikuar dhe kanë prodhuar këtë rezultat jo të drejtë në këto zgjedhje:

së pari, është mohimi i të drejtës kushtetuese të votimit të emigrantëve që duhet të vinin, siç kanë ardhur çdo palë zgjedhje, nga Greqia apo Maqedonia;

së dyti, është shpërndarja e parave të rindërtimit, vetëm një javë para zgjedhjeve, që ka ndikuar në gjykimin tim në mënyrë të drejtpërdrejtë në prodhimin e këtij rezultati;

së treti, është përdorimi i të dhënave personale, të të gjithë zgjedhësve shqiptarë, në kundërshtim të plotë me të gjithë legjislacionin në fuqi;

së katërti, propaganda e Kryeministrit me vaksinën ndaj COVID-19.

Por, jo vetëm kaq, është dhe shantazhimi me shprehjen e Kryeministrit se: “*Mos harroni se patronazhistët ju njohin mirë kush jeni*”.

Pikërisht, për gjithë sa më sipër renditur, shpreh mosdakordësinë dhe votën kundra aktit “Për miratimin e rezultatit përfundimtar të zgjedhjeve për Kuvend, të datës 25 Prill 2021”.

ANËTAR I KOMISIONIT RREGULLATOR
Helga Vukaj

ANËTAR I KOMISIONIT RREGULLATOR
Muharrem Çakaj